

פרשת בא

"ואם ימעט הבית מהיות מִשָּׁה ולקח הוא ושכנו הקרוב אל ביתו במכסת נפשות איש לפי אכלו.." (שמות י"ב, ד').

השה שאמור להיאכל בתוך זמן קצוב וללא שאריות, מהווה מבחן חשוב ל"קבוצת הרכישה".

פעולה זו מחייבת תכנון חברתי - כלכלי מוקדם, ונשענת על אמון בין כל חברי הקבוצה: "איש לפי אכלו..".

לא פלא שזו המצווה הראשונה שניתנת לכלל ישראל - מצווה זו היא הגרעין האמיתי סביבו ניתן לגבש עם - שותפות ואמון.

(עיון אקטואלי.. בפרשת השבוע)

שיעור פרשת השבוע: יואב ברזלי

שבת פרשת בא		ימי החול	
הדלקת נרות	16:57	זמן תפילין / טלית	05:37←05:41
מנחה	14:00	שחרית א'	06:00
שיעור הלכה אקטואלית		שחרית ב' (בביה"כ)	06:45
שחרית א'	06:45	שחרית ג' (בביה"ס)	08:20
שחרית ב'	08:30	סוף זמן ק"ש	09:13←09:14
מנחה 12:30, 13:30	16:57	מנחה א' (בחד"א)	13:15
מנחה (בני-עקיבא)	14:15	מנחה וערבית	17:10
לימוד "מדור לדור"	17:17	שקיעה	17:24←17:18
צאת השבת	17:54	ערבית	20:10

אחות תורנית: דורית רידר

שבת
שלום

"...וארע'ס כי הא אט"

"בארץ ישראל קם העם היהודי". האומנם?

כולנו מכירים את אותו משפט אלמותי. כולנו גם מתעלמים מן העובדה שהוא מוטעה מיסודו. פרשת 'בוא' היא הוכחה ניצחת לכך. סיפורי האבות אותם סיימנו לקרוא זה מכבר מתארים מציאות חמולתית-משפחתית, שאין דבר בינה ובין המונח "עם". יעקב ובניו, כמו מאות משפחות אחרות ששהו באזורנו באותה התקופה, חיו במארג שבטי אוטרכי, נדדו כשהצטרכו לכך (בתוך ארץ-ישראל ומחוצה לה), נשאו ונתנו עם עדות אחרות, וכל שחיפשו היה להמשיך ולשרוד. לעומת זאת, השעבוד המצרי יצר את מה שהשפע שקדם לו לא יכול היה להפיק. כמו בעשרות דוגמאות היסטוריות אחרות, ביכולתו של משבר לאחד פרטים הנרדפים בעוון זהה, לגבשם, ולהכין את הקרקע לקראת מהפכה אותה יתעלו לצרכיהם. בשמו של הא-ל נשלח משה למשימת חייו – ללכד את בני ישראל היושבים בארץ גושן, לעמוד מול פרעה, ועל ידי אותות ומופתים להשתחרר מן העול הנורא. רק אז הפכו שישים ריבוא עבדים פרטיים לכדי ישות אחידה, והחלו במסעם במדבר סיני לכיוון הארץ המובטחת. אז מעתה אמרו - "במצרים קם העם היהודי"? לא בדיוק.

מדען המדינה הפוסט מודרניסט בנדיקט אנדרסון, שם לו למטרה לנפץ את רעיון ה'לאומיות' שקנה לו נחלה, לטעמו נרחבת מדי, בכל עמי העת המודרנית, ובתצורה שונה גם בעת העתיקה. הוא טען שכל עם הינו "קהילה מדומיינת" שמגדירה לעצמה עבר משותף, על מנת להצדיק את ההווה ולשרת את העתיד. בלאומיות ראה אנדרסון כלי של השלטון בעזרתו הוא מְבַנֶה מציאות, ממשמע ו'מְשַׁטֵּר' את האוכלוסייה ונותן לה לחוש כי היא סובייקט היסטורי אחיד, על אף הזיוף שבדבר. לכן, לדידו, 'עם' ו'לאום' הם פיקציות תועלתניות חסרות אחיזה במציאות.

גם אם לא נסכים לדעתו (ולמען הסר ספק – אני חולק עליה מכל וכל), מובן כי קבוצה מדינית שכל מה שמאחד אותה הוא רגע מכונן בעבר ותו לא, נוסעת היא על אדי דלק ועתידה לא ברור. לענייננו, אם נגדיר את השהות במצרים כפרק הזמן במהלכו התגבש העם היהודי, ניקלע למצב בעייתי בו הלאומיות היהודית היא בסך הכל תגובת-נגד למצב הקשה, ולמעשה אינה עומדת בפני עצמה. היה וכך, מרגע שנפסקה עבדות מצרים תכליתו של העם הטרי חדלה מלהתקיים, הדבק בין חלקי האומה יתפוגג, ולא תעמוד שום סיבה להמשך קיומם של היהודים כעם.

אבל לא היא. השהות במצרים הייתה רק המניע, ואילו ההתבססות בארץ-ישראל, מיסוד מערכת חוקים ייחודית כל כך, השמירה על אורח חיים דומה ברובו ועוד, כל אלה יצרו הסתעפות דואלית של עבר והווה שלא הותירה מקום של ספק באשר לקיומו של ה'עם'. זה היה נכון אז, ונכון גם היום. הקהילה לא 'מדומיינת' כלל וכלל ואינה אמורפית. היא נוגעת לכל אספקט שהוא.

לא לשווא בחר בן-גוריון לפתוח את מגילת העצמאות דווקא בביטוי הזה. עלינו לחיות מתוך הבנה שאינו "עם" מתוך 'ברירת מחדל' מול האסונות הפוקדים אותנו. איננו רק מתכתבים עם העבר בהתרפקות רומנטית, או שואפים לעתיד בכמיהה משיחית. אנו נשענים על כללי מוסר ותרבות עתיקים, חיים בגאון, מתקיימים בהווה ומשמשים דוגמא לכל העמים.

ישי קינמאן

הפואמה –

ביום חמישי שעבר - ארגנה וועדת וותיקים נסיעה לסרט בסינמטק. הדבר אינו מובן מאליו, עבור מי שהתחבורה אינה זמינה לו, והחברים שיצאו לבלות בשמחה, נהנו מאד והרגישו 'מחוברים'. תודה לך שגית על הארגון המושלם וכשיש רצון טוב - השמים הם הגבול... דיווחה: ברוריה גורן.

באותו היום ממש, היתה חברתנו ריבה זוהר הראשונה לזהות שהכלניות בחורשת סעד החלו לפרוח. ומה הביא אותה לבדוק במו עיניה אם החלה הפריחה? ובכן, בתחילת אותו השבוע צדו את עיניה כלניות בודדות בסמוך לעין צורים. היה זה במהלך סיור לימודי על תקופת מלחמת העולם הראשונה בארץ ישראל – נושא כבד כשלעצמו... מכאן הסיקה חברתנו שיייתכן וגם אצלנו החלו הכלניות לפרוח. נציין שבמלחמת העולם הראשונה כבשו הבריטים את אזורנו מידי הטורקים, ולקראת סיום שלטונם בארץ ישראל, הדביקו אנשי היישוב העברי לצנחנים הבריטיים בעלי הכומתה האדומה, את הכינוי: "כלניות"....

בשבת – עסקנו בשיעורה של נעמה סט במעלת הדיבור. התקשורת בין הקב"ה לבין משה, ובין משה לבין פרעה ועם ישראל - מתחילה בצורת אותות ומופתים: סנה בוער, מטה – נחש... ובהמשך מתקדמת ומתמקדת בדיבור. ביציאת מצרים מתקיים תהליך זהה של מעבר מאותות – מכות, קריעת ים סוף... ומגיע לשיא במעמד הר סיני – בדיבור: "עשרת הדברות". משה שלקראת תום הנדודים במדבר, היכה את הסלע במקום 'לדבר' אליו, חטא בכך שלא פעל בעזרת כוח הדיבור שעולה על כוחם של האותות והמופתים. רגע לפני תום השיעור, אחלה לנו נעמה בהתרגשות, שנזכה להיעזר בכוחו החיובי של הדיבור, גם בשעת מחלוקת.

במוצאי שבת – התקיים אירוע חשוב וראוי לציון – חברנו אלי שליון סיים את הש"ס במסגרת לימוד הדף היומי, ואל יקל הדבר בעיניכם... במשך שבע שנים רצופות יושב חברנו המתמיד, יום אחר יום, שנה אחר שנה ולומד בעצמו את כל דפי הש"ס, וזאת בנוסף לעבודתו במשרה מלאה בגד"ש ב"הגנת הצומח". אנו גאים באלי שמשלב "תורה ועבודה" במלוא מובן המילה, ומאחלים לו שימשיך להתחזק בלימוד התורה ויזכה "ללמוד וללמד" שנים רבות בבריאות ובחדווה. דיווח: יעקב גורן.

ביום שני – בבוקר, נראה השביל המוביל לכניסה האחורית לחדר האוכל, כאתר חפירות ארכיאולוגי פעיל ושוקק. צוותי הגד"ש, הנוי והתרבות, עסקו במרץ בטיפול בממצאים שהתעוררו לפתע לחיים לאחר שבמשך אלפי שנים שכבו דומם ולא משכו את העין. מדוע ולמה התעוררו לחיים?? פרטים בהמשך.

באותו הערב נערכה במועדון אסיפה לחברי האגודה, ואף היא התעוררה לפתע לחיים....

ביום רביעי – הגיעו תוצאות מדידת מי הגשמים, ואלו הן כדלהלן:

במנחת - ירדו השבוע 68 מ"מ, סה"כ ירדו מתחילת השנה: 198.5 מ"מ.

ביער שרשרת – ירדו השבוע 66 מ"מ, סה"כ מתחילת השנה: 150 מ"מ.

בברכת "ותן טל ומטר לברכה"

יורם קימלמן

לחנצ'ה ולחמיקי פרוכטר, מלף טוב לרצל בת האצווה של הנכדה

אילנה - בתם של נורית וחמי רחל

שתנכו לאמה ונחת!

'השקעה כהלכה' – תכנית 'חסכון לכל ילד' – סיכום ואסקנות

בשבועות האחרונים עסקנו בשיעורי ההלכה בליל שבת ב"הלכות השקעות בשוק ההון", בעקבות תכנית החיסכון החדשה של מדינת ישראל והמוסד לביטוח לאומי – "חיסכון לכל ילד". בשורות הבאות נסכם את עיקרי הדברים ואת המסקנות המעשיות שעלו מהלימוד. אציין שאין לי ידע פיננסי מקיף, ואין לי הסמכה של יועץ השקעות. יש לראות בדברים המוצעים כבירור הלכתי בלבד.

• מהם מטרות ההשקעה והחיסכון שלו? כיצד יתבצע?

1. **השקעה בבנק** – מבחינת ההגדרה החוקית וההלכתית נחשבת ההשקעה בבנק כהלוואה לבנק. בכל הפקדה נושאת ריבית, המפקיד מלווה כסף לבנק, כדי שהאחרון ישיב לו במועד הפירעון את סכום הפיקדון בתוספת ריבית.
2. **השקעה בקופות גמל** – השקעה כזו אינה נחשבת תמיד כהלוואה. קופת הגמל, על פי בחירתו של המשקיע, משקיעה את הכסף בשוק ההון באפיקים שונים. המרכזיים שבהם הם:
 - א. **רכישת מניות** – קופת הגמל רוכשת עבור המשקיע מניות שמקנות לבעל המניה בעלות חלקית בזכויות ובשליטה בחברה.
 - ב. **רכישת אגרות חוב (אג"ח)** – קופת הגמל רוכשת עבור המשקיע 'אגרות חוב' שהן למעשה שטרות חוב. מדינת ישראל, וכן חברות גדולות בשוק ההון מנפיקות אגרות חוב כדי לגייס כספים מן הציבור עבור השקעות שונות, עם התחייבות להשיב אותן לרוכשים בתוספת ריבית. רכישת אג"ח היא הלוואה בריבית.

פירוט נוסף ניתן למצוא באתר של המוסד לביטוח לאומי ובמכתבים שנשלחו לבתי האב בישראל.

• אילו בעיות הלכתיות צוללות בהשקעה בשוק ההון?

נעמוד על שתי נקודות מרכזיות:

1. **איסור ריבית** – כל מי שמשקיע כסף מעוניין להרוויח יותר מסכום ההשקעה. אלא שזה בדיוק מה שאסרה התורה באיסור ריבית. התורה אסרה על המלווה לדרוש מהלווה סכום פרעון שגובה מסכום ההלוואה. האיסור קיים גם על הלווה (וכן על העדים ועל כל המסייעים). בעיה זו מתעוררת בהשקעה בבנקים, וכן ברכישת אגרות חוב.
2. **בעלות על חברה שעוסקת באיסורים** – אם נגדיר כל רוכש מניות כבעלים על החברה, יש להקפיד שהחברה שרוכשים את מניותיה לא תעסוק באיסורים, שלכאורה מתייחסים לכל רוכשי המניות. ישנם חברות שעיקר עיסוקן מחילול שבת, הלוואה בריבית, סחר במאכלות אסורים, חמץ בפסח ועוד. בעיה זו מתעוררת בעיקר ברכישת מניות.

• כיצד ניתן להתמודד או להתגבר על בעיות אלו?

1. **איסור ריבית** – חז"ל הזכירו את העיסקא' המותרת לכתחילה, ואין בה איסור כלל. על בסיס העיסקא' חידשו הפוסקים את 'היתר העיסקא' עליו חתומים כל הבנקים במדינת ישראל, וכן חברות רבות בשוק ההון הישראלי. כמובן שגם מדינת ישראל חתומה על 'היתר עיסקא', וכל מי שמלווה למדינה ע"י רכישת

אג"ח עושה זאת במסגרת ההיתר הנ"ל. אלא שיש לדעת שלא לכל החברות הנסחרות בשוק ההון הישראלי יש 'היתר עיסקא'.

האם יש דרך המאפשרת מבחינה הלכתית לרכוש אג"ח מחברה שאין לה 'היתר עיסקא'?

א. **דעתו של הרב משה פיינשטיין** – לשיטתו, כל איסורי ריבית נאמרו בהלוואה רגילה בה יש מלווה ולווה, ובה גופו של הלווה משועבד לפירעון החוב. כתוצאה משעבוד הגוף, גם כל נכסיו של הלווה משועבדים לפירעון החוב. כאשר אין 'שיעבוד הגוף', אין זו הלוואה עליה דיברה התורה, וממילא אין בה איסור ריבית. מכיוון שהבנקים והחברות הנסחרות כולן בבעלות בעירבון מוגבל (בע"מ), ובעלי הבנקים והחברות אינם משתעבדים בשעבוד הגוף, אין איסור להלוות להם בריבית גם ללא היתר עיסקא. הרב פיינשטיין מדגיש שאין ללוות מהם בריבית ללא 'היתר עיסקא', מכיוון שבמקרה בו אדם פרטי לווה מחברה בע"מ, יש שיעבוד הגוף, וממילא יש איסור ריבית. להרחבה ראו שו"ת 'אגרות משה' יורה דעה חלק ב, סימן סב-סג.

ב. **דעתו של הרב אשר וייס** – לשיטתו, חברה בע"מ (כאמור גם בנקים כלולים בהגדרה זו) היא ישות משפטית עצמאית, וכך יש להכיר בה גם בעולם ההלכה. זוהי ישות לא אנושית, וממילא גם לא יהודית, וככזו היא איננה חייבת במצוות, כולל איסור ריבית (הרב וייס מדגיש שבעליה ודאי חייבים להקפיד על מצוות שכליות שבין אדם לחבירו כמו גזל וגניבה). הרב וייס טוען, שכשם שאין איסור להלוות לחברה בע"מ ללא 'היתר עיסקא', כך אין איסור ללוות ממנה ללא 'היתר עיסקא'. בשיעור התפלמסנו עם שיטתו (פעמים מפעילים בתי המשפט 'הרמת מסך', וגובים חובות ומענישים את בעלי המניות אף על פי שהחברה מוגדרת כחברה בע"מ). להרחבה ראו מאמרו 'האם חברה בע"מ היא גוף משפטי עצמאי?' בתחומין כרך לג עמ' 26.

2. **בעלות על חברה שעוסקת באיסורים** – באופן פשוט יש להקפיד שהחברה שרוכשים בה מניות איננה עוברת על איסורי תורה ואיסורי דרבנן. במהלך השיעורים הצגנו שתי שיטות שמאפשרות לרכוש מניות בכל חברה.

א. **דעתו של הרב משה פיינשטיין** – לשיטתו לא כל רכישת מניות מגדירה את הרוכש כבעלים בחברה. רק רכישת מניות מסיבית שמאפשרת השפעה מעשית של הרוכש על קבלת ההחלטות תחשב כבעלות. לכן, רכישת מצומצמת של מניות אפילו בחברה שעוסקת באיסורים, איננה אסורה. להרחבה ראו בשו"ת 'אגרות משה' אבן העזר חלק א, סימן ז.

ב. **דעתו של הרב אשר וייס** – כפי שהראינו לעיל, מכיוון שלשיטתו כל חברה בע"מ היא ישות עצמאית, כל רוכש מניות, ואפילו רכישת מקיפה וגדולה, אינו נחשב כבעלים במישור האישי, ואין בעיה לרכוש מניות בכל היקף גם בחברה שמרוויחה מאיסורים.

סיכום:

השקעה בבנק – זו השקעה המותרת לכתחילה. כל משקיע מלווה כסף לבנק במסגרת 'היתר עיסקא'. כספי הריבית (לכאורה) שיקבל המשקיע במועד הפירעון הם כספים שמגיעים לו בהיתר.

השקעה בקופות גמל – לכתחילה ראוי לקבל את דעתם של רבים מהפוסקים שרואים בבעלי המניות בעלים על החברה, כשהמושג 'חברה בע"מ' הוא מושג למראית עין בלבד. גם בעיה של ריבית עלולה להיווצר ברכישת אג"ח מכיוון שלא לכל החברות יש 'היתר עיסקא'. לכן ראוי להשקיע במסלולי ההלכה של קופות הגמל (שימו לב שלא לכל קופות הגמל יש מסלולי הלכה). במסלולים אלו (בהם יש דרגות סיכון שונות – נמוכה, בינונית, גבוהה) ההשקעה היא בעיקר באג"ח של מדינת ישראל, לה יש 'היתר עיסקא' ולא במניות של חברות שקשה מאוד לעקוב אחרי ההשקעות שלהן. המיקל להשקיע במסלולים האחרים שאינם בפיקוח הלכתי, יש לו על מי לסמוך, כפי שביארנו.

הרב ארי' סט

למתנאא פלומנטא - מלך טוב לבר המלוכה

למחמא ולחמית ולכל המשפחה

שתכלו לאור ולנחת!

'יצאת האקליפטוס'... - תודה

תודה לכל שישים החותמים על העצומה למניעת כריתת אקליפטוסים בתחומי שמורות הטבע בארץ. נראה לי שבמקרה הנדון מתאים הביטוי '**בעל הבית השתגע**'. לא יעלה על הדעת לכרות אקליפטוסים שהובאו לארץ עוד בימי ייבוש הביצות במאה הקודמת, ולהחליט לגדוע את העצים המרשימים הללו בטענה כי האקליפטוס הינו 'מין פולש'. (בניגוד למין פולש אחר - 'השיטה הכחלחלה' שזרעת את עצמה בכל מקום). האקליפטוס ברוב חלקי הארץ לא זורע את עצמו ואינו מונע את התפתחות הצמחייה הטבעית. המדען הראשי של שמורות הטבע הוא בדעת מיעוט בנושא זה ופורסמו על כך כתבות בעתוני סוף שבוע, טבע הדברים, ועוד.

במשך השנים נטעו מאות ילדי ישראל אקליפטוסים בחורשות, בצדי כבישים ובשטחים שנועדו ליעור בעזרת הקרן הקיימת לישראל (קק"ל). ועדיין לקראת טו בשבט הבא עלינו לטובה מתעתדים להמשיך בנטיעות אלו. מעבר להיותם של האקליפטוסים למיניהם עצי חורש ונוי מרשימים, הם ספקים גדולים של כמויות צוף ואבקת פרחים למאות הכוורות בארץ. כריתתם של עשרות עצים אלה בעיקר בשמורות בצפון הארץ - הסבה נזק בלתי ישוער לכוורות. אלו סובלות גם כך ממחלות ווירוסים ומחוסר מזון ומחיה, במיוחד בסוף הקיץ ובתחילת הסתיו. מיותר לציין כאן את תרומתה המכרעת של דבורת הדבש למספר גדול של גידולים חקלאיים. היעלמותה של הדבורה הוא בבחינת 'אסון אקולוגי'.

לצער, פרק הזמן בו החומר הופץ היה קצר, וללא הסברה מספקת. החתימות אמורות להגיע לאישים המכותבים לפני טו בשבט, בתקווה לעצור את מסע הכריתות.

בנוסף לכך נעשות השתדלויות במספר מישורים נוספים. אנו הדבוראים מקווים לשינוי תפיסה מהותית בנושא.

אנר' כ"צ'

האם באמת נכון להפוך את אסיפת החברים, לתוכנית ריאליטי?

בעלון השבת האחרונה, הציע גדי סמואל שהמוסדות ישקלו אפשרות, להעביר את מהלך אספות החברים והאגודה, בשידור טלוויזיה במעגל סגור, כולל אפשרות לצפות בכך, גם לאחר קיום האסיפה. מטרותיו הכנות והטובות של גדי הן, לאפשר לחברים רבים ככל האפשר, לשמוע את מהלך האסיפה, דברי החברים והחברות וכדומה, ועל יד כך להיות מעורבים יותר בנעשה בסעד, כולל כמובן בהחלטות שהתקבלו באספות. עוד מוסיף גדי שצילום האספות יכול לשמש כמאגר זיכרון ארגוני, באשר לדברים שנאמרו ובעיקר באשר להחלטות.

ומכאן לעמדתני בנדון, ואיך אולי ניתן לאפשר לאסיפה אורך חיים נוסף:

מחד, אסיפת החברים תמשיך ותשמש הרשות הגבוהה ביותר של הקיבוץ, והאגודה הקהילתית. אין מצב שנוכל לוותר על אסיפה, פשוט משום שהדברים מעוגנים בחקיקה ובתקנונים שקיבלנו על עצמנו. מאידך, ברור לכולם שמצב שבו 10% – 20% מחברי האגודה, מקבלים החלטות שמחייבות, את הרוב שאינו מופיע לאספות, הוא בעייתי ואולי אף לא מייצג נכונה, את עמדת החברים, לו כולם (או לפחות רובם הגדול) היו משתתפים באסיפה. לאנומליה הזו, הצעת גדי לא מסייעת כלל.

בנוסף לכך - מה המרחק בין צילום האסיפה בשידור ישיר, לצעד הבא והוא הצבעה מהבית במסרון?? האם אנחנו באמת רוצים תוכנית ריאליטי, במנגנון קבלת ההחלטות שלנו??

הבה ניקח לדוגמא את האסיפה שנערכה השבוע – האם יש תחליף לנוכחות באסיפה? לשמיעת הדברים תוך מבט והאזנה, הן לדובר והן להערות הביניים? האם ניתן בצילום להעביר את התחושות והאינטראקציות המתרחשות במהלך הדיונים? לדעתי ממש ממש לא!

אשר על כן אני מבקש להציע רעיון, שטרם גובש עד סופו, בכדי לנסות ולפתור את הדילמה.

אני מבקש להציע לחשיבה רעיון שבו נצמצם את מספר האספות למינימום ההכרחי, כ 4 – 6 אספות בשנה, ואלו יעסקו בנושאים המתחייבים כמו, תוכנית עסקית, תקציב קהילה ואגודה, דוחות תקציב מול ביצוע במחצית השנה ובסופה, וכדומה. בנוסף לכך יובאו להכרעת האסיפה, נושאים עקרוניים בלבד, או כאלו שחבר ביקש בנוהל מסודר להציג בפני האסיפה.

אני מאמין שמספר אספות מצומצם יותר, שתהיינה מתוכננות זמן מספיק מראש, ארוכות יותר, עם הפסקה למרק, סנדוויץ', או כל כיבוד מושך אחר, תאפשרנה לחברים רבים יותר, לתכנן את עיסוקיהם, ולהגיע לדיונים. ישאל בוודאי השואל, היכן יידונו ויוכרעו הנושאים האחרים, שעד כה מגיעים להכרעה באסיפה? ותשובתי היא שאלו יוחלטו בהנהלות (מזכירות, הנהלת העסק והקהילה, כולל הנהלת האגודה) וידווחו לציבור בצורה מסודרת בטרם הכרעה, על מנת ליידע, ולאפשר התייחסות והצעות לשיפור, ובהתאם למשוב מהציבור יתקבלו כהחלטות מחייבות, או שיישקלו מחדש, כולל אופציה להציג את הנושא באסיפה, במידה וחברים רבים יידרשו זאת. ההנהלות הללו ממילא עומדות למבחן הציבור, ובמידה והציבור יחשוב שהן אינן ממלאות את תפקידם כראוי, הדרך הנכונה יהיה להחליפן, בנוהל מסודר שיוחלט עליו.

אני מודע לכך שמדובר בקרב מאסף, אבל גם עשור נוסף של התנהלות, כולל דיונים ציבוריים ראויים, תהווה הצלחה, אל מול האלטרנטיבה הנוכחית, ואל מול הצעות הריאליטי למיניהן. כנאמר, הרעיון דורש העמקה ודיוק, אבל לדעתי שווה חשיבה.

פסגת בא - על "מכת הארבה" בספר

חברים מספרים:

בני ארנון (חבר לשעבר - גרעין ז'): בצעירותי כשהייתי חבר בקבוצת "סעד", פקדה את הנגב מכת ארבה. יצאנו לשדות עם כל הסירים מהמטבח ועשינו רעש גדול, אבל הצלחנו רק לשמוע את הצחוק של היצורים הקטנים. הרעש היה נורא.

בליל שבת, כשהתפללתי כחזן, בבית הכנסת הקטן שהיה בצריף בשכונה השבדית, ניגש אלי אריה קרול ז"ל וביחד ניגשנו אל הרב רוזמן ז"ל. באישורם יצאנו, למחרת בשבת בבוקר, שני חברים ואני במשאית השברולט של הלחם לבאר שבע, העמסנו 3 טון שקים שהכילו חומר - "דיאלדרין" ומשם לשדה התעופה בחצור. העמסנו את השקים על מטוס "דקוטה" של צנחנים והמראנו למלחמה בארבה.

לא היה כל מתקן לפיזור החומר. אי לכך נקשרנו בחגורות הבטיחות של הצנחנים מפחד שמא נישאב החוצה מהרוח החזקה.

כשהגענו ל"שדה-הקרב", המטוס הנמיך, פתחנו שק אחרי שק ושפכנו את החומר על האויב - הארבה. ראינו את החברים למטה כשהם רצים עם כל "כלי הנשק" שהיה להם, ומנופפים לנו.

עשינו כמה סיבובים מעל סעד, כפר עזה ונחל עוז. עלומים עוד לא היתה קיימת..

הפעולה נעשתה כל עוד היה קריר והארבה רבץ על האדמה, אבל כשהשמש עלתה והאוויר התחמם הארבה התחיל לעוף והטייס נאלץ להגביה היות והארבה נמחץ על השמשה של הטייס והמגבים לא הצליחו לנקות את השמשות.

חזרנו ל"חצור" ואז הביתה מלוכלכים אך מרוצים. אני מקווה שבעזרת השם המכה הזו לא תחזור יותר.

(עלים תשע"ג)

יעקב גורן: בשנת 55 נחתה עלינו מכה רצינית מאד. ארבה נחת בשדות סעד ואף אחד מאתנו באיזור או בכל ארץ, לא ידע כיצד להתמודד אתו. הארבה הזה נחת על כל טיפת ירק בשדות שלנו ואנו נתפסנו לבהלה רצינית מאד והיינו אובדי עצות, לא ידענו מה לעשות..

למדנו בתורה למה הארבה מסוגל. יצאנו עם רובים (היו לנו כמה רובים צ'כיים בסעד) והתחלנו לירות באוויר, אבל לאחר מעשה התברר שהארבה הם חרשים אז זה לא הועיל הרבה... יצאנו עם פחים לדפוק וגם זה לא עזר...

זכור לי שמרכז המשק דאז - אריה קרול, שלח שאלה לרב בר-שאול ז"ל: 'מה עושים? השבת מתקרבת ומה נעשה עם הארבה שעלול לאכול את כל שדותנו?' היו לנו אז גזר ועצי מטע נשירים ולפי התיאורים בפרשת "בא" פחדנו שהם ילכו לאבדון.

הרב בר-שאול ז"ל התיר לנו לחלל את השבת, לצאת ולהמשיך לגרש את הארבה. לנגד עיניי עוד עומד יצחק לונדון עם הזקן שלו המתבדר ברוח נוסע עם ה'פרגוסון' הלוך ושוב, מביא צוותים של חברים שלנו.

לאחר התפילה, יצאנו עם הטליתות החוצה, התפזרנו במקומו שהיו בהם ארבה וניסינו לגרש אותם. דבר נוסף זכור לי זכור לי, שגם חיל האוויר גויס למשימה אליו הצטרפו ארבעה חברים וביניהם: ברוך ניר, בצלאל אילן. לא היה אז ריסוס מיוחד נגד הארבה, אז הביאו שקים של חומר רעל, פתחו את הדלת של ה'דקוטה' ושפכו את השק על השדה. שק אחד שנשמט להם נפל על סככת הטרקטורים ועשה חור שקיים עד לעצם היום הזה... אחרי חמישה או שישה ימים, הארבה נעלם ובא לציון גואל.

(הועלה על הכתב על ידי חגית רפל, מתוך משחק "זה הסוד שלי" לרגל שנת החמישים לסעד. הקלידה: נורית קראוס)

קטעים מן הארכיון: ריאיון עם ברוך ניר ז"ל ויחזקאל זוהר (זומברה) ז"ל

זומברה: בתפילת ליל שבת פנה אליי אריה קרול ומסר לי שאני ובני ארנון צריכים לנסוע לחברת "מכתשים" כדי לקחת חומר הדברה נגד הארבה. בני ארנון לקח את הפורד הירוקה שהיתה מיועדת לחלוקת לחם ונסענו בחופזה לבאר שבע. למחרת, בשבת מוקדם בבוקר, נפגשנו ארבעת המוסקטרים שהיו צריכים לבצע את העבודה – בצלאל אילן, ברוך ניר, בני ארנון ואנוכי ונסענו לתל נוף בכדי לעלות על מטוס ולאבק את שדותנו בחומרי הדברה.

ברוך ניר: בימים ההם בשנות החמישים היה היצוא מהארץ חשוב ביותר וענף ההדרים היה החשוב שבייצוא. מכיוון שהארבה נחת גם על עצי הפרדס שלנו – קיבלנו היתר מיוחד מהרב לנסוע ולטוס בשבת. עלינו על מטוס מסוג "דקוטה" ללא ספסלים והעמסנו את החומר. הסברתי לטייסים היכן השטחים שלנו כשהגענו אליהם והמטוס הגדול היה צריך להסתובב הוא כמעט עבר את הגבול. עברנו מעל השטחים ופתחנו את השקים. בגלל שהיתה רוח חזקה חלק מהחומר נכנס חזרה למטוס, ואנו כמעט שהודברנו...

זומברה: שק אחד שנפל בטעות ליד אחד מהוותיקים - דבה'לה, כמעט וחסיל אותו... והשני פער חור גדול בסככת הטרקטורים. אחרי שנחתנו חזרה בתל נוף, היינו במצב קשה. כולנו היינו בצבע לבן אפור, לא ראינו כלום ופיותינו היו סתומים. הטייסים הובילו אותנו למקלחת והזמינו אותנו לאכול. ביקשנו לשתות חלב נגד הרעלים שספגנו, אך הם ענו לנו שבצה"ל, אפילו לטייסים לא מספקים חלב...

בית בן שבעים

התרגשות ראשונה: קיבלתי השבוע בדואר את משחק הרביעיות הנאה והמרשים שהוכן לכבוד שנות השבעים לסעד. למי שעדיין לא יודע, אנשים טובים חברו לצוות ששומר על הקשר עם בני סעד ששני הוריהם נפטרו ואין להם אחים/ות שחיים כיום בקיבוץ. בעבר כבר קיבלנו מהם ברכות לראש השנה, הודעה על מפגש הבנים ועוד.. אז תודה והערכה רבה לחגית רפל, נורית קראוס ועמוס ברט.

התרגשות שניה: קיבלתי ביום שלישי האחרון, מיסרון בשעה רבע לשבע בבוקר, מחבר שאך סיים את תפילת שחרית: "בוקר טוב. שוב מתמלא בית הכנסת בהדרו מהפרוכת המיוחדת לזכר הוריק. אשרינו ואשריק. יום טוב" תודה לחבר היקר ולצוות בית הכנסת שמקפיד לתלות את הפרוכת כל שנה ביום הזיכרון של אבי שמעון ז"ל בחודש טבת.

התרגשות שלישית: זכיתי להתארח בשבת וארא בסעד, ולראות, להרגיש ולהריח את הגשם שירד וירד ושימח את השדות.

התרגשות רביעית: תודה ליזמי ומבצעי חניית הבנים ליד השער הישן על דאגתכם לנו, שנבוא ונצא בשלום, ונחנה את הרכב במקום בטוח ומוגן- למרות שאנחנו מגיעים בשבת.

בית בן שבעים מאיר פניו, מתחדש ומרגש. תודה לכם חברים יקרים!

והפעם – על מנחם אפלבוים ז"ל

אשתקד כתבתי זכרונות על מספר חברים מראשוני הקבוצה, שהלכו לעולמם. ברצוני לציין שוב, שאין דבריי באים במקום הארכיון – המכיל חומר רב ואותנטי. אני באתי לספר זכרונות אישיים (וקיבוציים), שאולי לא נמצאים בארכיון...

זכיתי לעבוד עם מנחם מספר שנים במטע. נוכחתי לדעת, שחכמת חיים נרכשת לא רק בקורסים ובאקדמיה. מנחם לא עבר אף השתלמות בניהול ובמשאבי אנוש – אך היה לו חוש טבעי למצוא דרך אל לב העובדים בענף. מעולם לא למד על ביזור סמכויות (אני מוכן להתערב שגם לא הכיר את המונח...) – אבל כבר מהעונה הראשונה במטע, ראיתי שהוא כמרכז הענף (אז טרם דיברנו במונחים של מנהל), שואף לחלק סמכויות. כעבור שנה בענף, ביקש ממני להחליפו בריכוז. תמהתי ושאלתי – מה אני מבין לאחר שנה בענף? ענה לי בטון מרגיע: אל תדאג, בצד המקצועי אני נשאר פה כל יום, אתה תעשה את סידור העבודה הפנימי, תדאג להשגת עובדים בעונות הבציר והקטיף ותפטור אותי מהמאבק בכל ערב על קבלת הטרקטור הדרוש לנו.

בשנים שריכזתי את המטע, היו לנו לא פעם חילוקי דעות, לא בנושאים המקצועיים – שם הוא שלט גם בזכות הידע שרכש עת קבוצת עלומים שלחה אותו מהרצליה לאזור יקנעם למשך שנה – ללמוד להכיר את עצי הפרי, וגם בזכות היכולת שלו ללמוד מהנסיון. אבל בעניינים לוגיסטיים התווכחנו לא מעט, כאשר בכל ויכוח הוא פתח ואמר: אתה מרכז הענף ואתה תחליט, אבל אני מבקש שתשמע מה דעתי...

ועכשיו מעט זכרונות משנות העבודה במטע. אחד מזני השזיפים שגידלנו נקרא: מטלי. באחד הימים גילה מנחם שאחד העצים מת. הוא בא אלינו בפנים נפולות ואמר: מת לי מטלי... עברו מספר שניות עד שהבנו מה הוא אומר... אגב, לא פעם נערך "גיוס" חברים לקטיף המטלי. מנחם הסביר שיש לקטוף את הפירות כאשר הצבע הירוק מתחיל לקבל סימני הבהרה. היה קשה לכל המגויסים להחליט וכל רגע קראו למנחם לעזור בזיהוי הצבע הנכון. מנחם היה עונה: זה על הגבול... עד שמישהו צעק: מנחם, כולנו חיים על הגבול!...

בשנה הראשונה לנטיעות, עבדו כמובן גם חברי גרעין ז' בחפירת הבורות לנטיעת הגפנים בכרם הראשון, שהיה במקום שהיום חורשת היובל שליד השער. יום אחד נשמע פיצוץ עז מכיוון סעד תחתית. התברר, שאחד הפועלים שעבדו בתיקון הכביש, הלך לסעד תחתית לחפש "מציאות". הוא לא הבחין בשלט "מוקשים" שהיה על הגדר – ודרך על מוקש. אחד הראשונים מבין חופרי הבורות לכרם שרצו למקום היה אלכס הס, חבר הגרעין. הוא נוכח, שנקטעה כף רגלו של הפועל, ודם רב זורם. ללא היסוס פשט את גופייתו וחבש את המקום בחזקה, כדי לעצור את זרימת הדם. כשהגיעו אנשי מד"א, שיבחוהו על תושייתו. סוף הסיפור מבחינת אלכס היה שונה. קיבלנו אז מהצבא לא רק מדים אלא גם גופיות, לכן הועמד אלכס למשפט על "השחתת רכוש צבאי" ונידון לקנס...

סיפור עצוב היה לנו עם הזיתים. גידלנו עצים לתפארת: גדולים ונאים – אבל חיסרון "קטן": פירות כמעט לא היו. מנחם התרוצץ בין כל המומחים ואף הביא לסעד את חצרוני – ה מומחה לזיתים מבית השיטה, אבל גם הוא לא הצליח להבין איך אצל שכנינו בבארי יש פרי – ובסעד אין. הנושא נשאר בגדר תעלומה. מעניין, אם השתילים הרבים שנגנבו ע"י מסתננים מחלקה ג' של הזיתים – הניבו פירות בעזה... אגב, אחת ההצעות להחלפת שם הקיבוץ היתה: "אין זיתים".

אחד הזנים הוותיקים ביותר של השזיפים נקרא "סנטה רוזה". הוא מוכר (וי' בשורוק) עוד מתקופת הרומאים. מנחם הסביר לנו, כי הוא זן סרוגי, כלומר – בשנה אחת היבול נורמלי, ובשנה שאחריה – היבול דל. אצלנו, קיבל הביטוי סרוגי משמעות אחרת: שנה אחת היבול דל ובשנה שאחריה אין יבול כלל...

מנחם שאף להגדיל לא רק את מיני המטע הקיימים, אלא גם להגיע למחוזות נוספים. למשל: בשלב מסויים דובר על ניצול מי הביוב להשקייה (שנים רבות לפני המט"ש ולפני בריכות הביוב של שלמון) הרעיון היה להפנות את מי הביוב למקום שהיום נמצא בית האריזה של החממה, שאז נקרא השטח: קו 1. דובר לנטוע גויאבות על תלוליות מוגבהות, שביניהן יוזרמו מי הביוב. חלק א' יצא לפועל – נטענו שתילי גויאבה. אבל, העסק מת משתי סיבות – המים לא הגיעו (לא היה מי שיבצע את תכנית הביוב) והעצים לא הניבו פרי אחיד, כי אז טרם היה ידע בארץ איך להרכיב שתילי גויאבה (העניין מסובך, לא כמו עצי פרי אחרים, אבל היום כבר יש ידע).

כמו כן נטענו עצי פקאן בשטח שעל יד "גבעת האבק", ליד כביש עזה באר שבע. העצים ניטעו במרווחים של כ-10 מטרים בין שורה לשורה – וברוחים נזרעה אספסת. מיכאל המל ז"ל היה אחראי לחלקת האספסת, וכמובן גם לפקאנים. השידוך לא צלח, ועצי הפקאן שעכשיו משירים את פירותיהם ברוחות ברחבי סעד – הם שרידים מאותו מטע, שקיבוס ז"ל הציל והעביר לתוך המשק

למנחם היה גם חוש ליחסי ציבור: לקראת חילול הכרם הראשון, טרח לוודא שהחגיגה תהיה בשיתוף כל הציבור. אכן היתה זו חוויה תרבותית-חקלאית הזכורה לרבים עד היום.

בחלקת השזיפים שניטעה מאוחר יותר, שילב מנחם גם דונם אחד של לימונים – לצרכי המטבח, ומספר עצי אפרסק ותאנה – לנסיון. לימונים אלו התייתרו, כאשר בפרדס הניבו הלימונים, וועדת המשק דנה בעקירתם, ע"פ בקשת הנוטעים עקב בעיות ריסוסים שונים לשזיפים, שכני הלימון. הגזבר דאז, חיים אפשטיין ז"ל, התנגד. בתשובה לשאלה מדוע, השיב: אשתקד קיבלנו 33000 לירות עבור הלימונים ששלחנו לבית האריזה באשקלון. נדהמנו! שלחנו פעם אחת כמות קטנה וקיבלנו תמורתה 300 לירות בלבד! חיים התעקש והראה לנו את המסמכים. מה התברר? קיבוץ סער שלח לימונים לאשקלון, והם שייכו אותם לסעד. בסער איש לא הרגיש בחסרון כיס – ובסעד, הגזבר חגג... מה רבה היתה הפתעת גזבר סער, כשקיבל המחאה מסעד עבור לימוניהם באיחור של שנה וחצי...

אירוע קשה קרה ממש בחלקה זו: חיים יקותיאל עלה על מוקש שהונח על ידי מסתננים מעזה וזכה לראות את המטע מלמעלה... נס גדול היה שם. שעה לפני כן עבר שם טרקטור שגרר עגלה ובה ילדים שנסעו לקטיף שזיפים, אבל המוקש הונח באמצע הדרך וחיים נסע בטרקטור צר – ולכן עלה עליו. באותו היום עלה אורי יערי על מוקש אחר ליד הוואדי. היו אלה הפיגועים הראשונים אחרי מלחמת ששת הימים.

כרם הענבים השני שנטענו היה של זנים אפילים, וההדליה היתה בשיטה אחרת, משוכללת יותר. לזנים אלו היתה הצלחה עד למלחמת ששת הימים. אחריה הגיעו לשוק ענבים מאזור חברון והמחירים צנחו...

הענף המשיך להתפתח בהצלחה במשך השנים לכיוונים נוספים: תפוחים, אגסים, משמשים, שקדים, אבוקדו. בארגון מגדלי הפירות הכירו ביכולתו של מנחם וגייסו אותו לעבודה בארגון. אבל הוא שמר על קשר קבוע עם הענף..

יום הזיכרון למנחם אפלבוס - ז' בשבט. יהי זכרו ברוך.

גיוס לפרחים ... גיוס לפרחים ...

מבצע - "ט"ו בשבט - 70".

פרחים מקרמיקה – פרויקט חודש שבט – שנת ה-70.

אחרי שבוע של סדנאות ויצירת פרחים, ניפגש כולנו לסדנה מרוכזת של יצירת פרחים וכדים מחמר.

המטרה - הכנת 500 פרחים עבודת יד.

להשגת מטרה זו אנו צריכים את עזרת כולם!!!!

יום שלישי י"א בשבט 7.2.17

בשעה 16:45 בחד"א ימין

(מתאים מגיל 5 / מתאים גם לאנשים שמעולם לא נגעו בחמר...)

בואו בשמחה ליצור וליהנות ביחד.

תכנה, מרי ו11ות - 70

תחרות סטיקר הלה"ה לכבוד שנת ה-70

תודה לכל המשפחות והילדים שהגישו את הצעותיהם המקוריות לסטיקר שיגביר אצל כולנו את המודעות לחשיבות השמירה על כללי הזהירות בדרכים בקיבוץ.

השבוע תוצג התערוכה בחדר האוכל החל מים שני כל אחד יוכל לבחור בסטיקר אחד שבעיניו הוא הסטיקר המוצלח ביותר והראוי להיבחר.

על יד התערוכה תעמוד קלפי עם פתקים לבחירה והסטיקר הנבחר יופץ לכל כלי הרכב בקיבוץ.

וצרות חינוך, איל הרק ותרבות

מזל טוב למיכל ולבני אחיטוב לראל בר המצווה של הנכד יהודה

בנס של תמר ונתנאל נ"מ

שתזכו לאושר ולנחת!

הפניה הארכיאולוגית

השבוע, כחלק מרשימת הפרויקטים לציון שנת ה-70 לסעד, התחלנו לעבוד על "גינת העתיקות" בכניסה האחורית לחדר האוכל.

ייתכן שרבים מאתנו טרם הבחינו, אבל לאורך השביל לחדר האוכל מכיוון החניה, היו פזורות עתיקות שונות שכוסו בצמחיה או הוסתרו, כמו במקומות אחרים ברחבי הקבוץ. החלטנו לארגן מקום מרכזי ומסודר בו יוצגו העתיקות להנאת הציבור.

את העתיקות והממצאים הארכיאולוגיים שנמצאו בשטחנו מאז העלייה לקרקע, מותר לשמור ולהציג לציבור, בשטחים הציבוריים בלבד.

הפריטים השונים נתגלו בשדות הקיבוץ תוך כדי עיבוד השדות, ורבים מהם ב"גבעת האבק" שנמצאת לצד כביש באר שבע ממזרח לקיבוץ. הם רוכזו במקום בולט ומרכזי במטרה להפוך אותו לפניה היסטורית.

באזורנו התרחשו אירועים היסטוריים גדולים וסוערים במהלך התקופה העתיקה והוא היה חלק מהתרבות ששכנה באגן המזרחי של הים התיכון, מאשור בצפון ועד מצרים בדרום.

הממצאים הם מסוף המאה הראשונה לפנה"ס והמאות הראשונות לספה"נ בתקופה הרומית והביזנטית. הם מהווים עדות לתרבות החומרית של התקופה מאזור שהיה מיושב בצפיפות בכפרים קטנים לאורך הדרך ההיסטורית שקישרה בין עזה לבאר שבע.

רבים מהפריטים שייכים למה שנקרא "בנייה משנית", כלומר, אלה היו חלקי מבנים גדולים ומפוארים כגון מקדשים או בתי עשירים ובהריסותיהם נמצאו החלקים שהובאו לכפרים לשימוש כחומר בנייה בבתיים או במקדשיהם המקומיים. האזור שלנו משופע בכלים שנשארו ונתגלו, בכדי לספר על החיים כאן, ואלה נאספו ורוכזו על ידי חברינו העובדים בשדות, מתוך רצון לשמר אותם ולספר את סיפורם.

למי תודה ולמי ברכה על זה המבצע?

לשי אבירם שתכנן וריכז את הממצאים, לכל חברי הגד"ש בניצוחו של חיים לנדסמן שנרתמו לעבודה בסתם יום של חול בשמחה ובחדווה יצירה, לאיציק סנדרוסי ולכל צוות הנזי הבלתי נלאה שתמיד נותן כתף בכיף.

בעת כתיבת שורות אלה המבצע נמשך ונקווה שגם יסתיים עד שבת. בהמשך, נציב אי"ה שלט המספר על אתר סיפורן של העתיקות.

תודה רבה לעוסקים במלאכה!

70 113

לשנה ולראובן אפרון ולכל המשפחה, מזל טוב להולדת הנ"ה

נכדה לדבורה ואילנה אפרון, בת ארני ואיוסי אלו

שתזכו לאהבה ולנחת!

לציבור החברים ומשתמשי סידור הרכב

ביום שני הקרוב, 6/2/17 בין השעות 10:00 ל- 13:00 נבצע את החלפת תוכנת סידור הרכב.

אנחנו מבקשים לצמצם הוצאת והחזרת רכבים בין השעות הללו. למי שיש הזמנה בזמן זה נבקש להשתדל להוציא את הרכב לפני התחלת העבודה ולהחזיר אחריה.

את ההזמנות שהוכנסו בתוכנה הישנה נעביר לתוכנה החדשה.

לאחר התוכנה החדשה ניתן לגשת במחשב דרך הקהילנט, דרך אתר השירות לחבר או דרך הכתובת:

<http://sadrnet.saad.org.il>

תודה על שיתוף הפעולה,

אריאל סאסי – סדרן הרכב

אילת כרנצ – יחידת המחשב

בואכם לבלות 3 אתכם לבלות

בשבוע הקרוב ביום ג' בשעות הבוקר, ייערך "יום קליטה". יום זה יהיה אי"ה יריית הפתיחה לקליטת המשפחות בקיץ הקרוב.

כפי שכתבתי בעבר, אנו מתכוונים לקלוט עד 4 משפחות. הביקוש גדול, ואנחנו מקווים שנצליח להמשיך עם המשפחות המתאימות לקליטה מוצלחת.

וישנן משפחות שנפרדות מאתנו-

לאחר כ-7 שנים בסעד, שיר ואלחנן וינברג נפרדים מאתנו ועוברים לכפר מימון.

נפרדנו גם מליאור (לנדאו) ויוסי לבבי שגרו בקיבוץ במשך כחודשיים לאחר החתונה.

בהצלחה רבה למשפחות העוזבות, וזכרו - הדלת תמיד פתוחה!

מתוקה, בשם וועדת קליטה

לאפרת ולניר לייכטר מלא טוב להולדת הבן

למתוקה ולאיציק ולכל המשפחה

שתזכו לשמחה ולנחת!